

Kokkuvõtte teemal: Hiiumaa ilmastiku omapära, selle mõju talvitumisele. Haigused, nende seire, langetiseproovide kogumine, kevadised tööd. Tartus toimunud mesinike konverentsist

**Aeg ja koht: Hiiumaa Mesinike Seltsi mesinike õppe- ja teabepäeval,
Käina Kultuurikeskus, 19.03.2011.a.**

Lektor: Uku Pihlak, Lektorileping PR-7-1.4-35

Jaotusmaterjalidena

olid saadaval EMLi trükised:

Viimased MESINIK-lehed

A. Rohtla nõuandevihikud

A. Raie brošüür „Mesilase tervis“ ja

A. Aunapi „Mesiniku meelespea. Mee kvaliteet“

Õppepäeva ajaks on juba mitmete mesilate peredes toimunud puhastuslend. Mesinikel on olnud võimalus heita eimene kiire pilk peresse ja hinnata selle olukorda. Vaatamata pikale lumerohkele talvele on kuulda olnud nii edukat kui halba talvitumist. Juba on ka selgunud mõned talvitumisel hukkunud pered. Nende perede langetisest saab Eesti Mesindusprogrami raames korraldatud seire korras analüüsida esialgseid põhjusi, tervislikku seisundit, miks pere talvel hukkus.

Päevakava kujunes järgmiseks:

Räägime ilmastikust

Haigustest, nende seirest ja selle vajadusest

Mesilashaigustest, nende levikust Eestis ja ravist

Tartus toimunud Põhja- ja Baltimaade mesinduskonverentsist

Eesti Mesinike Liidu Õppefilmi „Aastaring mesilas“ demonstratsioon.

Ilmastikust

Kuigi Eestimaa mahuks ära kolmesaja kilomeetrilise läbimõõduga ringi sisse ja võiks arvata, et siinsed kliimatilised tingimused on üpris sarnased, siis „mesilased nii ei arva“. Juba võrraldes suviseid tarukaalu kõveraid, ilmneb päris selgesti põhja- ja lõunapoolsete piirkondade ligi kahlenädalane erinevus. Erinevusi märkame isegi Hiiumaal. Olgugi et saar on suhteliselt väike ja võiks arvata, et mere lähedus on siinse kliima pehmemaks teinud ja mesilaste talvitumine peaks olema hea, ei pruugi see alati nii olla. Lisaks ilmastikule mõjutab talvitumist ka inimtegevus, suuremate ettevõtete või töötavate masinatelähedus aga ka kaugus tiheda liiklusega maanteedest.

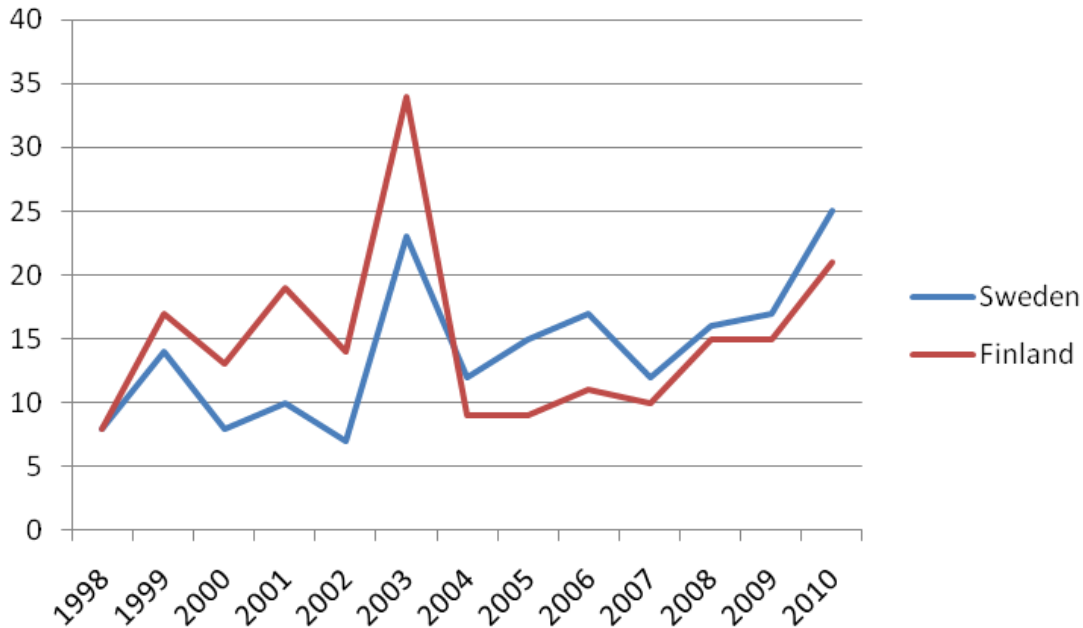
Haigustest

Üheks hea talvitumise eelduseks on ka mesilaspere hea tervislik seisund. Juba mullisel tarulangetise kevadseirel selgus meie kandi mesilaste keskmisest sagedasem noseματοοσινακκυσ. Kas on tegemist tavalise nn *nosema apis*'ega või *nosema cerana*'ga, ei ole võimalik Eestis kindlaks teha. Kuid Soomes ja Rootsis levinud *nosema cerana*, mis on agressiivsem haigus, võib olla levinud meie saarele ja põhjustada suuremaid talvekadusid.

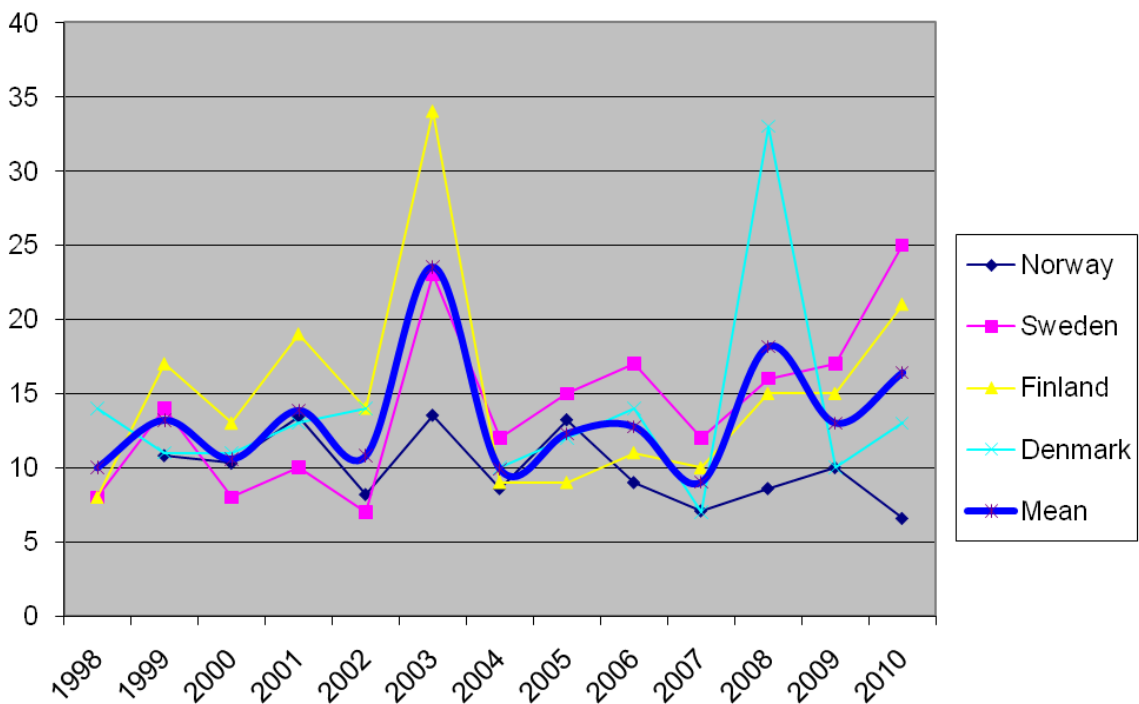
NB! Nii selle haigusega nagu ka ameerika haudmemädanikuga võitlemisel on äärmiselt tähtsaks profülaktiliseks meetmeks piinliku puhtuse pidamine, inventari hoolikas desinfitseerimine, talvel peres olnud kärgede võimalikult kiire eemaldamine tarust ja loomulikult suurem uue kärjepõhja kasutamine.

Tartus toimunud Põhja- ja Baltimaade mesinduskonverentsist

Talvitumise edukus ei sõltu ainult mesinikust ja tema teadmistest-oskustest. Tartus toimunud konverentsil esitas Ari Seppala Soomest huvitava ettekande, milles võrdles mesilasperede talvitumist erinevates põhjamaade riikides erinevatel aastatel. Ta võrdles talvekadusid 12 aasta jooksul. Esialgne võrdlus Soome ja Rootsi mesilate vahel andis vihje, et talvekadude põhjused ei ole ainult mesinike oskustes, vaid põhjused võivad olla palju globaalsemad. Kõrvutades talvekadusid Norra, Rootsi, Taani ja Soome mesilates ilmneski suur sarnasus. Sellest tegi ettekandja järelduse, et ühtedeks olulisteks talvekadude põhjusteks on kliimatilised tegurid. Selles võrdluses on kõik nimetatud riikides kasutatavad mesilassid, sest andmed on saadud mesinike vastustest kohalike mesindusorganisatsioonide ankeetidele.

Talvekaod Soomes ja Rootsis aastatel 1998 kuni 2010

Talvekaod Skandinaaviamaades aastatel 1998 kuni 2010

Nendest graafikutest paistab ilmne sarnasus mesilaste talvitumiste vahel ka nende maade korral, kes omavahel mesilastega ei kauple s.o mesilasi ja peresid ühelt maalt teisele ei transpordita.

Ja Ari Seppälä teeb lõpliku järelduse – **kliima on põhjamaades mesilasperede talvekahjude peamine faktor.**

Huvitava uurimuse saatis konverentsile Antu Rohtla, kes on juba aastaid uurinud varroalesta vastu võitlemist. Seekordsele konverentsile esitas ta uurimuse loodusliku lestatõrjumise vahendi BeeVital'i kasutamisest. Toon siinkohal ära tema ettekande järeldused.

Katsetest selgus, et BeeVitali efektiivsus on suurem, kui peredes on vähem hauet. Ühtlasi täheldati preparaadi suuremat efektiivsust kevadel (mais) ja suve teisel poolel augusti lõpus-septembris. Paremad tulemused saadi siis, kui BeeVitali kasutamine langes kokku mõne teise mesindustehnilise võtte kasutamisega (perede läbivaatamine, sülemlemine, ema eemaldamine, pesade koondamine, söötmine jne.). Seega preparaat mõjub paremini, kui pere on ärritunud või mingil muul põhjusel aktiveerunud. Lestade arvukuse monitoorimine aastatel 2007-2010 viitab ka sellele, et on olemas seos mesilaste talvesööda ja lestade arvukuse vahel. Tähelepanekud näitavad, et peredes, kus talvesöödas on naturaalse mee osakaal suurem, on lesti järgmisel aastal vähem. Paraku vajab see probleem veel täiendavat uurimist.

Perede töötlemisel BeeVitaliga tuleb kinni pidada kindlast süsteemist. Varakevadel, kui puudub korje loodusest ja hauet on pesas vähe, piisab perede ühekordsest töötlemisest (15-20 ml preparaati pere kohta).

Üheks huvitavaks ettekandeks tartu konverentsil oli lätlanna Ieva Rove ülevaade Läti Adazi sõjaväe polügooni alal toimuvatest protsessidest seal massiliselt kasvava kanarbikuga. Ta andis ülevaate kanarbikuväljade tekkimisest, arenemisest ja hääbumisest aastate jooksul. Saime teada, et perioodiliselt „tekkivad“ põlengud nendel kanarbikualadel aitavad selle taime kasvukohta säilitada. Aga ka seda, et koostöös Läti kaitsevägega on seal suurepärased võimalused kanarbikumee tootmiseks.

Kuna kohal oli Luke vahavabrik said enamus kohale tulnud mesinikke vahetada mesilasvaha uute kärjepõhjude vastu. Samal ajal, kui ühed tegelesid vahavahetusega, demonstreerisin saalis Mati Metsjõe vändatud filmi „Aastaring mesilas“. Võrreldes eelmisel korral näidatud Ameerika õppefilmiga pidasid kokkutulnud seda filmi väga heaks ja ülevaatlikuks, millest sai hea ülevaate esseeisvatest kevadtöödest.